

Al eminent actor JAUME CAPDEVILA

La Escena Catalana

Setmanari Teatral

SURT CADA DISSAPTE

EN Jaume Capdevila

El Teatre Català acaba de perdre una de les seves glories més positives, el graciós de les tres darreres generacions, el més legítim representant de l'estol dels Roca, Fontova, Mollà y potser el més

intens de tots ells en la modalitat esclussivament còmica.

Ab en Capdevila se'n va una època de fortitut de la nostra escena y un aspecte que potser no ha sigut encare dignament substituït.

Pregonament impresionats, al escriure aquestes ratlles, per la dolorosa nova de la mort del gran actor, ens manca serenitat pera glossar ab amplitut la seva obra. La veiem, en síntesi gloriosa per ell y pel Teatre de la Terra com una fita de llum en el camí recorregut de desde'ls primers temps de la nostra renaixença fins avuy y ens limitem a alsar un punt el cap, abatut pel dolor, pera mostrarla.

Per una d'aquestes sagnantes antinomies que té'l destí implacable, qui tan placidament havia rigut y fet riure ha mort tragicament, brutalment, inesperadament ni que'ls que'l coneixien d'aprop haguessin pogut observar en ell, de desde la seva recient repatriació aquell sinistre aclaparament, aquell agotament alarmanant que havia fet afirmar a un dels nostres grans autors que en Capdevila portava al cor *el mal d'Amèrica*. Un atac mortal el sorprengué a l'acabar la representació de *Zazà* y trenta sis hores després, trenta sis hores horribles de dolors, havia deixat d'existir.

Al evocar aquest recort venen a la nostra memoria els d'un sensnombre d'actors y actrís que han mort en idèntiques circumstancies.. Portant la llevor d'una terrible malaltia a les entranyes no han deixat de treballar ni un sol dia; però la malaltia ha anat minant la seva existencia de mica en mica, més l'entusiasme pel seu art, la fé en ells mateixos, el foch sagrat

els ha sostingut fins que ha arribat un moment, el moment suprèu en que la irreductible Mort ha de triomfar y aduch en aquest moment han conseguit de *la implacable* una treva .. pera acabar la funció comensada a cambi de renunciar a tota resistencia després y abreviar la fatal rendició. .. Mort d'heroe, digna del geni admirable de l'artista!

¡Descansi en pau l'inoblidable Jaume Capdevila!

L'última comedia que va representar

Era el dissabte passat, dia 11, funció a benefici de la Xirgu, ab *Zazà*, en qual obra en Capdevila interpretava el paper de «Dubuisson...» y aquí pot anotar-se un detall curiós. En «Dubuisson...» en l'obra, es un home gros per xò el cronista al veure'l sortir s'estranyà, més aquesta mala impressió l'abandonà al arribar a l'escena del xampany, quan «Zazà» té de dir, parlant d'en «Dubuisson...» —*Ocupa massa lloch*. La Xirgu digué: —*Es massa petit*. Y va quedar justificat el tipó. Qui els havia de dir als senyors Bertón y Simón que'ls havia de sortir tal original coloboradora.

Nostra abraçada an en Capdevila

En Capdevila y el humil cronista s'estimaben (al cronista al apuntar aquestes frasses, li espurneixen els ulls, la vista se li entela... no sab ben bé lo qu'escríu... perdoneuli si no es correcte...) A n'en Capdevila el cronista el veneraba de petit, d'infant, als cinch anys ja l'aplaudia al Nov-tats vell. La mare del cronista li ensenyà a admirarlo a aquest graciós per allà els anys 82 o 83. D'allavors fou el seu comediant predilecte... ¡Qui li tenia de dir al cronista que trenta anys després, aquest Napoleó del Teatre català, li faria l'honor de demanarli un monllech pera presentarse davant del públich barceloní en son retorn d'Amèrica!

D'allavors, nostres saludos ab en Capdevila, sempre eren iguals; un'abraçada. En un palco del Teatre Nou, boy aplaudint a en Santpere, ens donarem la primera abraçada... Fa dos dies, en l'escenari del Principal, al peu de l'escala ahont hi ha la *tablilla*, li donarem l'última. Com sempre, al trobarnos, nostres brassos li rotllaven l'espatlla: —*Ho! Com està això?* —*Bé, amigo... ¿como no?* —contestà jovialment l'inmigrant... Y el traspunt va avisarlo y sortí a comensar l'últim acte de *Zazà*. Al cap d'un quart, mentres se despollava en son camari, va sentir-se atacat... tot ell va sufrir una metamorfosis...

Els companys anaren a auxiliarlo... Un actor, en Nolla, es carregà el cós d'aquell geni de la comediografia y el portà a un cotxe, que'l dugué a son domicili.

La mort

Després d'horrorosos sufriments, l'il·lustre actor català deixà d'existir a les 11.15, del dia 13, fetxa que passa a ser memorable en els anys de la història del Teatre Català.

Desseguida s'escampà la nova per tot Barcelona i el nom del més popular de nostres actors corregué de boca en boca per entristir el cor de tots els ciutadans... A les poques hores tot Catalunya plorava al actor que durant quaranta anys havia fet riure.

La Empresa del Principal

Al enterarse de la trista nova la empresa que presideix D. Ramón Franqueza y Comas, se oferí en tot i per tot a la família d'en Capdevila i es cuidà de notificar oficialment la mort a la Premsa i al públic.

Al vespre d'aquell dia, en la representació del *Zazà* tots els artistes ostentaven un llàs negre en la manega en senyal de dol.

La casa mortuoria

Pel segon pis, segona porta del número 70 del carrer de Manso, desfilaron centenars de persones, amichs i admiradors del finat, a testimoniar son condol a les famílies Capdevila-García, que estaven representades pels fills del difunt els actors del Principal Jaume y Ferrán, per Donya Marguerida García, Donya Montserrat Faura, son espós Don Joseph García i demés parents.

Cap al Cementiri

A les tres de la tarde del dimars, estaven citats els parents, amichs i admiradors, a la casa mortuoria pera acompanyar el cadavre del gran Capdevila a sa darrera estada.

El dol fou presidit pels fills del finat, en Jaume y en Ferrán, els quals portaven al mitjà Don Ramón Franqueza y Comas, gerent de la Empresa del Principal, també hi anava Don Joseph García, en nom de l'amistat fidel.

La comitiva va posar-se en marxa i es formà una currua de gent que no s'acabava mai... Entre centenars d'assistents al trist acte recordem als senyors autors Angel Guimerà, Santiago Rusiñol, Ignasi Iglesias, Joseph Roca y Roca, Conrat Roure, Ernest Soler de les Cases, Joseph Morató Martí Giol, Joseph M. Jordà, Salvador Vilaregut, Lluís Via, germans Artís Balaguer, Lluís Millà, Frederich Fuentes, J. Vives Borrell, Ll. Sunyer y Casademunt, Lluís Muntanyola, J. Julià Pous, F. Figueras y Ribot, Joseph M.ª Pous, Juli Vallmitjana, Abelard Coma, Graells, etc. etc.

Als actors senyors Goula, Martí, Daroqui, Santolaria, Jaume Borràs, Enrich Gimenez, Enrich Guitart, el nou hoste Pere Codina, Parreño, Santpere, Aymerich, Carles Capdevila, Tressols, Viñas, Delhom, Alcalà, Piera, Nolla, Sirvent, Guardia, Rodriguez, Rovira, Riera, Solà, Adari Navarro, Lluís Delgado, Ferrer, Marxuach, Lapera, Torelló, Tor, Marinel·lo, Roura, Furquet, Ferrandiz, Lluellas, Puiggarí, Bardem, Llano, Amorós, Ballart, Piera, Torrents, Galceràn, Mer, Espinosa, Massip, Ortín, Vives, Vila, Vilallonga, Amorós, Boquet, Roca, etc.

Recordem també als escenògrafs senyors Vilumara y Moragas, als co-empresaris del Teatre Principal senyors Cadira, Trulls, Pastor y Ros, al representant de l'empresa senyor Miquel, al senyor Grau, (de la rahó social Roqué, Franqueza y C.^a) al senyor Gumà, de l'Empresa d'«Eldorado», y senyors Serrallera, Rodriguez Codolà, Farreras, Arnall, J. Ximeno, Planas, Campmany, Alucha, Palencia, Ceret, y altres y altres.

Al passar el cotxe fúnebre per davant del Principal, les dames de la companyia, rigorosament endolades, desde els balcons tiraren flors a la caixa mortuoria, mentres una banda, per el vestíbul del teatre deixava sentir els sons d'una marxa apropiada al acte.

Les Corones

Els llasos de les corones dedicades an en Jaume Capdevila, portaven sentides dedicatòries y eren: Dels fills de Jaume Capdevila, De la família García, De Ramón Franqueza, Dels artistes del Teatre Principal, de la vella empresa-arrendatària de Romea, Roquer, Franqueza y C.^a, Del Teatre Apol, y De la Tertulia Catalanista.

L'enterrament

A les sis, se donava sepultura al cadavre del gran actor en un dels nous departaments del cementiri del S. O. Via de Sant Francisco, agrupació novena, número 3730.

Després de la conmovedora cirimonia, el primer actor de la companyia del Principal, senyor Guitart, en nom de la família y de la empresa donà les gracies als assistents al acte. Descansi en pau l'eximí actor del Teatre Català.

Petit Apol

L'èxit que segueix obtenint en aquesta barriada el recomenable quadro líric que dirigeix l'aficionat primer actor còmic Joseph Cuyàs, es gran, y el diumenge representant la comedia d'en Joseph Ponsa, *La cadenera*, assolí l'esmentat director, junt ab la senyoreta Lozano, un franch aculliment de sincers aplausos en premi dels sacrificis que realisen. Igualment foren aplaudits y ho celebrèm, els senyors Armada y Villar, que donaren una nota exacta dels papers confiats.

Centre catòlic de Santa Madrona

La tunyina y *L'ase del hortalà*, foren les obres representades el diumenge per el quadro d'aquest Centre. En la primera, s'hi lluhí notablement el senyor Gonzalez, ajudantlo satisfactoriament els senyors March, Felip y Morera. En l'última, es feren aplaudir fortament per la bona labor que realisaren, els senyors Jordi, Domenech (J.) Serra, Armengol, Domenech (D.) y Masferrer.

Esperanto Kaj Patrujo

El dissapte al vespre, baix la direcció del notable aficionat (Joseph Valero, es represantà la comedia *Edzigo kontraurola*, Casament per forsa) y el monòlech *Okasa artisto*, (Artista d'ocasió.) En l'execució de l'obra d'en Molière, s'hi lluhí el professor esperantista senyor Bermudez, qui die paper de «Sganarel» en feu una labor conziensuda y l'ajudaren ab correcció els seus deixebles senyors Viñas, Albiñana, Romagosa, Fumanal, Artigas, Bove, Sautalinas y senyoretas Sautalinas (C. y R.) y Berdeuàs, que en els papers corresponents es feren aplaudir.

Per fi de festa, *Un bon debut*, que feu riure molt mercès a la bona execució que hi donaren la senyoreta Bardemàs y els senyors Bermudez, Viñas y Artigas.

Catalunya Nova

El diumenge al vespre, el quadro escènich d'aquesta Societat celebrà una funció de benefici a favor de les víctimes del darrer temporal marítim.

Va representarse per l'esmentat quadro, *La barca*, d'Apeles Mestres, y com ja va ab aquesta la quarta representació

JAUME CARDEVIBA

En l'hereu Escampa

En El Nudi

JAUME BORRÀS

durant la present temporada, no cal dir que l'execució fou inmillorable.

Seguidament l'excelent primer actor Jaume Borràs, representà el monòlech d'en Guimerà *Mestre Olaguer*, dihentlo ab maestria envejable y valguentli una forta ovació.

Va cloure la endolada festa, el chor de la Societat, que baix la direcció del mestre Joan B. Lambert, ens feu sentir inspirades composicions.

Club Foment

El diumenge a la tarde, una de les obres que constava en el programa, era el dramet *Juventut*, d'Iglesias. En ell, aplaudirem ab gust al senyor Forga, que fou potser un dels dies en que l'hem vist més just y expressiu. També celebrarem el treball de la senyoreta Fernandez y senyor Faure.

Finalisà la funció, l'estrena de la comedia en dos actes *Amor, comers y companyia*, que'n parlarèm en lloch preferent.

Centre Regionalista (Sarrià)

D'aconteixement teatral se pot calificar la funció del diumenge passat que tingué lloch en aquesta entitat, representantse en primer lloch, el drama *Aucells de pas*. La nota de *Sobresalient* obtingueren en l'execució el senyor Ferrer y la senyora Sarbosa, fent els protagonistes de l'obra. El senyor Sostres ho feu tant bé que causà constantment la rialla en el públich. La senyoreta Baró y la senyora Bozzo, en sos llocs. En Pañella, Sanchez, Recasens, Brossa, Vives y Llanes, secundaren ab justesa habent sortit d'aquest modo un conjunt ben acabat.

Finalisà la funció ab l'escullida comedia d'en Martí y

Giol *Comedia de Comedies* que tingué un acceptable desempenyo per part de tots, especialment per el senyor Sostres qu'estigué clavat en el «senyor Ignasi».

Academia dels Sants Just y Pastor

Diumenge se posà en escena el drama *L'hereu del hostai*.

En Vert interpretà molt acertadament el paper de «Cinto» lluhintse també de debò l'Etapé (David,) en el de «Climent» y en Soler (Manel) en el de «Felip». Lo mateix hauriem pogut dir de l'Etapé (Abel,) encarregat de la part de «Lluís», si no hagués flaquejat quelcom en el segon acte. En Parone-lla, de «Conrat», y en Soles (Sebastià,) de «Jutje», forsa dis crets. A n'en Verdura, a qui's confià el paper de «Coronel», com que se'l vegé insegur en tota l'obra, li donem un con-cell de bon amic; y es el de que estudiï una mica més, si vol esser aplaudit com els seus companys.

U. F. N. R. (Teatre Triomf)

La colla d'aficionats qu'actua en l'U. F. N. R. del districte segon, el dia 10 donà en aquest teatre una lluidisima representació de *D. Gonzalo o l'orgull del gech*, d'en Llanas, a benefici dels orfes dels nàutrechs dels darrers temporals, sobresortint en sos respectius papers els senyors Parés «Grapa», Rodriguez «Canari», Berenguer «Lluís», Viñals «D. Gonzalo», Alabart «Tofol», Quer «D. Manuel», Bordas «D. Rafael» y en Jordà, essent dignament secundats per les actrius joves senyoretas Morera y Mañanet y per la característica senyora Morera.

En els intermedis el chor *La Perla agustinense* cantà ab molta afinació *Els pescadors pel juny...* y *L'Escut de Catalunya*.

9 ALGUNES DE SES CREACIONES

1909)

En Els Vells

En Cavalleria Rusticana

Lo recaudat va passar a engruxir la subscripció que continua *El Poble Català*.

Ateneu Obrer del districte II

El patriòtic drama d'en Ferrer y Codina *Un jefe de la Coronela*, va esser posat en escena 'l diumenge últim, mereixent la seva interpretació unànims aplaudiments.

Desde les primeres escenes el senyor Boquet s'imposà ab son difícil treball, ajudantlo molt discretament el senyor Closes (Joan) que feu tot un «Quirse», aixís mateix van portarse com a bons els senyors Compta, Closes, Quim, Niño y Martori que, com sempre, va fer un traïdor de debó.

La senyoreta Duràn estigué feta una bona dama, poguent-sela comptar avuy com una veritable actiu, tal es el seu perfeccionament.

Clogué la festa *L'amich Cirera*, ahont els esposos Grau Papell feren les delícies del públich, igual que l'entremaliat Alfons Marxuach y la ja mentada Duràn.

Sala Balmes

Ab les obres *Sense argument*, *A ca la modista*, *Que no s'enteri 'l marit* y *El somni de la Ignocencia*, va despedirse d'aquest local la companyia de l'actor Mariegues.

Pabelló Tetuan

La companyia Fanals va donar ses darrerres seccions y es despedí del públich el diumenge ab les obres *La nena del Vendrell* y *A la prevenció*.

Unió Radical Gràcienc

El passat diumenge tingué lloch una funció de benefici, composta de alguns números musicals concertats pel mes-

tre Bergonyó, ab la cooperació del quadro còmic-líric de l'entitat els quals representaren ab molt encert el divertit sainet *La primera a Barcelona*, que fou desempenyat pels senyors Bermajo, Basora, Miquel, Yebra, nen Almazán y la senyoreta Loràn recullint tots plegats merescudes mostres de simpatia.

Centre Autonomista Català de Sant Gervasi

El día 12, el quadro de la casa posà en escena les delicades comedies *El Marqueset* y *La eterna qüestió*.

La primera, sortí tot lo arrodonide que era de desitjar, sobresortint com poques vegades el senyor Sala (E.) qui encarnà son paper a la perfecció, caracterisantlo divinament. La segona, sense anar malament.

Centre Moral Instructiu de Gracia

Darrerament s'ha posat en escena (ab l'indegut escamoteig de les dames) el drama en tres actes de D. Pere A. Torres, *Lo full de paper* corrent la execució a càrrech dels senyors Masip, Mestres, Guardiola, Bonafont, Perez, Villafra, Aldrueu (J.) Andinach, que ho feren regular.

Círcol de Propietaris

El diumenge prop-passat, la companyia Torelló-Daroqui posà en escena *La verge boja*, ab bona execució per part de les senyores Daroqui, Golarredona, y dels senyors Puiggarí Ballart, Lopera, Torrelló y Amorós. Els demés, quins noms no recordem, arrodoniren el conjunt, essent tots junts calurosament aplaudits.

La presentació y direcció, bones.

DE NOSTRES CORRESPONSALS

Santa Perpetua de Moguda.—«Teatre Sagalés.» Diumenge, dia 5, se va representar el drama *Sense feyna*, de Millà y les pesses *La Criada nova* y *Un bany rus*. Aquestes obres tingueren un regular desempenyo per part de la senyora Dolors Solsona y els senyors Castells, Badia, Lloveras y Gispert, recullint aplausos en cada final d'acte.

Sallent.—«Teatre Principal.» Per la Companyia Vilalonga, el dissapte 4, va tenir lloch la representació de la obra melo dramàtica *La Taberna*, contribuint tota la companyia.

Pel dissapte 11, després de una obra castellana, se posà en escena la comèdia *Gent d'ara*, en la que'l senyor Vilalonga fa un «Ignasi» admirable, y els demés no desmereixen d'ell.

Cervera.—«Càmera Agrícola Oficial.» Els dies 6 y 7 del corrent ens vegerem honrats per la companyia que dirigeix el primer actor Enrich Gimenez. Ens donà a conèixer per primera volta *El detective Sherlock Holmes* y *Juventut de Princep*. En la primera de dites obres cal fer elogis a tota la companyia per l'acert que desempenyaren sos respectius papers logrant tenir lo públich en atenció continua, emocionat y en constant martiri nerviós.

En *Juventut de Princep* fou un èxit. Justísim el senyor Gimenez (Doctor.) Un aplauso a la simpàtica senyoreta Calonge (Carmen) el senyor Torrents feu una creació ab el paper de «Carles Enrich.»

Foren interpretades abdues obres, ademés dels ja citats, per les senyores Bozzo, Roig, Fornés, senyors Màntua, Bobé, Castells, Flaquer, Torres, Santacana, Illa, Morera, Blanca, Rodó, Planas y Roca.

Figueras.—«Casino Menestral.» El dia 2 del corrent en aquesta entitat tingué lloch la inauguració de un espayós teatre que reuneix excelentes condicions pera representar tota mena d'obres.

La obra escullida fou la d'en Rusiñol *L'herèu Escampa* y en ella hi estigué molt bé en lo paper de «Jaume» el estudiós actor Bruno Geli, ajudantlo ab la mateixa voluntat y acert els senyors Boschet y Furment, que es portarent perfectament, com aixís també les senyors Piqué y Carmé y senyors Gelí T. y Bassagaños J. secundantlos sens flaquejar ni un sol moment els senyors Mensa, Bassagaños R., Morell, Portet, Vatlle Vigués y Tauler. El decorat del senyor Ardarius sigué de efecte y fou ovacionat.

En resum, que obtingué un gran èxit la primera jornada teatral y estem segurs de que es deu a n'el director senyor Bosch, puig sapigué donar vida fins a n'el personatge mes inferior de la obra; rebí dons el nostre mes sincer aplauso.

Alayor. (Balears.)—A l'«Agrupació Monàrquica Menorquina» continua ab èxit satisfactori la companyia Cazorla Mas, y fins avuy han representat ab bon aculliment les obres: *El ferrer de tall*, *Terra baixa*, *Don Gonzalo o l'orgull del gech* y *Tot cor* y en elles s'hi han fet aplaudir tota la companyia en pès.

Sant Lluís. (Balears.)—El 28 de Janer la companyia Cazorla-Mas, representà *Don Gonzalo o l'orgull del gech*, agradant el treball de tota la companyia, especialment el del senyor Nolla, que feu un «Grapa» notable. Per pessa, *Lo lli del capità*, satisfent també a la concorrencia, que no's cansà d'aplaudir als seus intèrprets.

Badalona.—«Gent Nova.» Derreraement l'agrupació dra-

màtica d'aquesta entitat ha posat en escena les obres de Guimerà *La festa del blat* y *La filla del mar*. En la primera lograren distingirse bona part de dita agrupació, confirmant lo qu'hem dit en anteriors cròniques, qu'aquests aficionats evolucionen rapidament vers un treball perfecte. En la segona de les obres citades encara estaren mes felissos, ajudant a la millor interpretació del drama la direcció del popular Terradas. En cambi en la segona interpretació de *La filla del mar*, que tingué lloch en el Teatre Espanyol, com ja oportunament anunciàrem, estaren un bon xich desacertats principalment en els finals del segon y últim acte, durant els quals va posarse de relleu una desorientació lamentable. En Terrades y en Casas no decaigueren, per sort; bastant arrodonits en Navarro, en Caballé y en Martí, cumplint ab certa discreció els restants. Les actrius un xich insegures.

Diumenge passat varon representar *Cors de dona*, d'en Rusiñol y Martínez Sierra. Aquesta funció va despertar quelcòm mes d'interés que de costúm, estan la sala d'espectacles extraordinariament plena. Prengué part en l'interpretació de l'obra en J. Casas, desempenyant el paper de «Don Alvar» y distingintse. Colaboraren al bon desempenyo els aficionats Campmany, Navarro, Clapés Caballé y Sedó, y les senyoretas Mestres, Vallvé y la Sra. Balestroni.

Girona.—«Teatre Principal.» La companyia Roura y Furquet el dia 12, ens posaren en escena la comèdia dramàtica de l'Henry Bernstein *El lladre*, que fou interpretada maravellosament per les actrius senyores Ferrer y Bayona, y pels actors senyors Roura, Furquet, Bello y Font. Per fi de festa ens posaren en escena una comèdia castellana.

Sabadell.—«Centre Sabadellench.» (Gelats) L'Agrupació Tutau hi ha donat lluides funcions representant les obres, *Lo baster de Santa Pau*, *L'hereu Escampa* y *La criada nova*. El desempenyo de la primera deixà molt que desitjar; la segona sortí molt arredonida, mercès als joves Bruguera, Farriol, Crusafont, Casas, Corominas, Cunillé, Cahué, Codina, Martí y Gumbau, junt ab les senyores, Caho, y Torregrosa.

«Academia Catòlica» Han donat una lluida vetllada, en la qual s'ha representat una obra castellanay la comèdia catalana *Embolichs*, que agradà tan com a la primera representació.

Sant Quirce de Besora.—«Joventut Catòlica.» Diumenge passat tingué lloch una escullida funció, qual producte que fou de 70 pesetes s'entregà al Il·lustrísim Sr. Bisbe de Barcelona per distribuirho entre les families dels nàufruchs per els temporals del 31 janer prop-passat. Aquesta funció se compougé de les obres següents: A *Sant Boy falta gent*; *Blanch y Negre* y la sarsuela *L'Alotjat*, per els senyors Martí, Quer, Pujol, Serra, Vilargenter, Soler, Bonet, Vilà, Armangou, Freixa, y Sala, obtinguent un desempenyo ben acabat y de consegüent molt aplaudits. La secció Morol hi cantà les pesses *La gent del any buyt* y *Los tapers* en lo dissapte ab molt ajust y afinació. A l'entrada hi havia safata, estant a càrrech dels senyors Rovira y Busquets de la secció dramàtica.

Bellvis.—«La Lira.» La junta de festeijos d'aquet col·léu organisà pel 12 del corrent una vetllada Literaria-Musical, tinguent lloch en la part primera la representació del monòlech d'Apeles Mestres *El Relletje*, sen molt ben interpretat per Francesch Boseli, qui fou aplaudit.

En la segona, lo jove Pintats, ab molta polcritut va donarnos a aconeixer el monòlech *La tornada den Garrofa*, de'n Ferrer y Codina.

Notes biogràfiques d'en Jaume Capdevila

Jaume Capdevila Colomer, nasqué a Amposta (Tarragona) l'any 1853.

De noy vingué a la ciutat comtal y es dedicà al ofici de pintor.

Abans de serne fadrí pintor, agafà afició al teatre y als 13 anys ja treballava en una companyia d'amateurs.

L'any 1866, debutà d'aficionat en un teatre del veïnat, establert en el carrer de Vifred, representant el paper de «Pancho» en la clàssica peesa *El Payo en Centinela*.

Un any després, quan en Capdevila complí 14 anys, va fer teatre català per primera vegada, representant el «Badó» de *Tal faràs tal trovaràs*, en un teatre del carrer de Carretes anomenat «A cal General», Aquet «general», amo del teatre, era el pare de nostre Pauleta Pàmies. En el mateix escenari y en la mateixa època en Capdevila va representar el «Bernat», de *Les joyes de la Roser*, obra que un any abans va estrenar en Lleó Fontova al inaugurarse el Teatre Català en el desaparegut «Odeón».

Tres anys mes tart, al 1870 s'entregà professionalment al Teatre, debutant d'apuntador, al mateix temps que representava qualque obra quan les circumstàncies s'ho permetien. En aquesta fetxa, al «Teatre Talia», establert en el lloch ahont avuy hi ha el cafè Continental, davant de Canaletes y tocan les muralles, en Capdevila va actuar ab una companyia de vers, que era formada per el galan Montoliu, la Amalia Martinez, en Ferràn Guerra, en Jaume Martí, l'Aragón, en Ferrandiz, en Casaban, en Martinez, etc.

Els sobrevivents d'aquella època expliquen que en Jaume Capdevila era un excelent apuntador.

Al 71, treballà al Principal de Gràcia en la companyia Figarola y poch temps després feu una llarga temporada al Liceo, ab una companyia dramàtica que tenia per empresari al fotograt Xatart y la qu'era formada pels actors Izquierdo Isern, Gervasi Roca, Salvador Carrera, Carles Girbal, Jaume Martí, Sebastià Roca, y les actrius Serrano, Moya, Balbina Plá, Elisa Mallá, Agneta Solà, etc.

Al formar companyia el primer actor Ferràn Guerra, y habent contret matrimoni en Capdevila ab la filla de dit galan Enriqueta Guerra, va entrar aquest en sa companyia, apuntant y actuant de graciós en algunes ocasions. Aquesta temporada comensà a Figueres, per allà l'any 1875.

En 1880, ingresà en Capdevila, de graciós, en la companyia qu'actuaba al Novetats vell y que l'encapselaven les reputades firmes de Tutau-Mena. Molts anys passà ab en Tutau y ab ell se feu popular en Capdevila, estrenant bon número d'obres y assolint en totes brillant èxit, entre elles recordem *La Taberna* d'Arús y Vidal Valenciano, *El Bordet* y *Mal pare*, de Roca y Roca.

Del Novetats vell, aquesta companyia passà al Tetre de Catalunya (Eldorado) y d'allí al Tivoli y més tart al Novetats nou, fins al any 1890 que's feu la efusió d'elements de Romea ab la companyia Tutau-Mena. Allavors, al quedarse Romea sense en Fontova, fou ventajosamente contractat en Jaume Capdevila, passant al vell teatre del carrer del Hospital d'hont no se'n mogué fins fa tres anys, pera atravessar

l'Atlàntich, contractat per l'empresa del Teatre Victoria de Buenos Aires.

De 1907 al 1909 en Capdevila, per l'Argentina, va recorre Montevideo, Rosario, Mendoza, etc, fins a mitjos de 1910 que en Rusiñol li oferí, en nom del popular empresari senyor Franqueza, un lloch d'honor en la companyia que avuy acua al Principal.

En Capdevila, inmigrà y d'allavors l'hem tornat a aplaudir drariament, ab tot y notarseli certa decadència propia de les febres y altres malalties que's conquisten en les illes tropicals.

En Jaume Capdevila Colomer deixà d'existir el dia 13 de Febrer de 1911, als 58 anys d'edat.

En Capdevila, autor

Entre originals y arrenjaments, en Joan Capdevila feu a les següents produccions teatrals:

La Desheredada (6 actes).—*El senyor Nadal* (3 actes).—*Carme* (3 actes).—*A Sants y a minyons...*—*A mitj camí Per massa bò.* *Al pa de casa,* *A cal sastre y Casualitats* (un acte.)

D. AYMERICH

Noves

Ha ingresat en la companyia del Principal el notable actor Domènec Aymerich, qui debutarà diumenge vinent en *Els savis de Vilatrista*.

Ha deixat de formar part de la companyia del Principal la popular actriu Donya Carme Parreño.

Nostre corresponal fotogràfic, Amadeo, establert en el carrer de Pelayo, 62, ha sigut honorat ab el primer premi (Diploma de Grand Prix) en la Exposició internacional de Fotografies organitzada pel Centre d'Art de París.

Aquest premi el guanyà una col·lecció de 20 fotografies, algunes de les quals eren retrats de l'actriu Marguerida Xirgu.

Felicitè al amic y al artista.

No hem rebut encare, oficialment, la llista de la companyia qu'ha format en Pere Codina per Romea. No obstant, podem aventurar alguns noms.

Actors: Pere Codina, Ferràn Bozzo, Rafel Bardem, Lluís Puiggarí, Ramon Tor, Joseph Font, Artur Balot, Santiago Amorós, Joseph Xuclà, Lluís Baró...

Actrius: Concepció Llorente, Dolors Marsal, Mercè Ferrer, Montserrat Faura, Antonia Vallvé, Assumpció Porció, Angelina Balestroni, Carme Huguet, M. Abella de Gurí...

Per exés d'original en aquest número deixem de publicar informacions varies, que incluirem en el número de la setmana entrant.

En Pere Codina al Teatre Romea

Quan ens acabavem de doldre en diaris y revistes y en tots els tons de que'l vell casal del Teatre Català s'hagués tancat y quan ja s'havien estudiat totes les causes y efectes d'aquest fet realment lamentable y s'anava repartint als causants hipotètics del desastre el tant de culpa corresponent y els autors se n'havien hagut de sentir de totes per part dels inèdits, y els actors eren desqualificats pels ineptes y els heroïchs empresaris que exhibien liquidacions veritablement ruïnoses eren motejats de betes y fils pels opulents de fantasia, en qüestions econòmiques, quan finalment, acabavem de resoldre que tots sabíem com havíem arribat al daltabaix y com s'hi podia posar remey y com s'hi posaria si cada hu de nosaltres no tingués més criteri que quartos y si no fos que els autors més eminents no tenen obres, que'ls menes eminents ne tenen masses y que'ls actors els uns no tenen les grans fortunes que's necessiten per aquesta mena de negocis y els altres y els mateixos no tenen públich; quan així estavem, un jove ardit y simpàtic que fa alguns anys va fer la seva aparició al Teatre Romea ab una audàcia sols comparable ab el seu talent y les seves facultats, que de triomf en triomf recorregué ràpida y seguidament l'Espanya ab en Díaz de Mendoza y l'Amèrica llatina per compte propi, en Pere Codina, en fi, sense ser previament entrevistat, sense tenir plans ni planys, ni fer pensar en ell, ni volguer coneixer els antecedents ni els postponents de la qüestió, va y anuncia que s'ha quedat el Teatre Romea en arrendament y que l'obra l'día 4 del pròxim Mars ab *Mar y Cel*.

Ab una acció ràpida y enèrgica ha format companyia y dintre de poch se publicaran les llistes si no s'han publicat ja a l'hora de veure la llum aquest número.

Això es tot y això es demostrà'l moviment, caminant. ¿Quins plans porta en Codina? No se sab en concret ni'ns cal saberho. Sabèm que ell exposa els seus interessos y aporta les seves energies en l'empresa y si lo primer fa respectables tots els punts de vista que pugui tenir, lo segon es més garantia d'èxit que tot lo que diguin y callin els que comentin el fet.

Compti l'excelent primer actor senyor Codina ab la nostra cooperació incondicional y tant de bò que a fi de temporada hagi recullit els llores y els beneficis que's mereix.

CIRCOL DE SANS

La funció que donà diumenge passat la companyia del «Principal» fou *El si de les noyes*.

La representació, sense tenir res d'extraordinaria se portà dignament, no obstant y les combinacions que tingueren de fer a darrera hora degut a la soptada malaltia del senyor Capdevila que tenia de representar el protagonista. Sostituí a n'aquest l'actor senyor Viñas, sortintne bastant airós y correcte, lo mateix que 'ls demés acompanyants.

Al acabar la representació 'l públich entre aplausos demanà al traductor, presentantse en escena 'l senyor Llanas, agraïnt la ovació.

Perdiu per garsa, del propi Llanas fou servit com a plat final.

Nostre folletí

Avuy repartim el penúltim folletí de la preciosa comedia

MIQUETA Y SA MARE

de gran èxit al Principal.

Al acabar la present obra nostre folletí sofrirà un cambi radical que estèm segurs que plaurà molt a nostre públich.

Setmanari Teatral

PREUS DE SUSCRIPCIO

Un trimestre: 2 pessetes. — Un any: 7'50 pessetes.

NÚMERO SOLT: 15 cèntims.

PAGO A LA BESTRETA

Redacció y Administració: Plassa del Pl. 5. — Barcelona.

Imprempta de LA ESCENA CATALANA Plassa del Pl. 5.

